

VLAAMSE OVERHEID

Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

[C – 2020/43500]

18 SEPTEMBER 2020. — Omzendbrief KBBJ/ABB 2020/3. — Omzendbrief over de aanpassing van de meerjarenplannen 2020-2025 van de lokale en provinciale besturen volgens de beleids- en beheerscyclus

Aan de provinciegouverneurs

Ter kennisgeving aan:

- de deputaties;
- de colleges van burgemeester en schepenen;
- de vaste bureaus;
- de districtscolleges;
- de raden van bestuur van de autonome gemeente- en provinciebedrijven, de welzijnsverenigingen en de projectverenigingen

Inleiding

Het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur en het Provinciedecreet van 9 december 2005 bepalen dat de lokale en de provinciale besturen hun meerjarenplannen minstens één keer per jaar moeten aanpassen om de kredieten voor het volgende boekjaar vast te stellen. Dat betekent dat de besturen in de komende maanden hun meerjarenplan zullen aanpassen om de kredieten voor 2021 vast te stellen. Als dat nodig is, kunnen ze daarbij ook nog de kredieten voor 2020 aanpassen.

De coronacrisis heeft uiteraard een impact op de financiën van de lokale en de provinciale besturen, zowel aan de ontvangsten- als aan de uitgavenzijde. De meeste besturen zullen ook nieuwe (prioritaire) doelstellingen en acties of actieplannen hebben of zullen sommige bestaande plannen wat willen verschuiven in de tijd. De gevolgen voor het beleid en de financiën en de maatregelen die nodig zijn om de impact van de coronacrisis op te vangen, moeten tot uiting komen in de aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025.

Het aangepaste meerjarenplan wordt opgemaakt volgens de regels over de beleids- en beheerscyclus (BBC) die zijn vastgelegd in:

- het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur;
- het Provinciedecreet van 9 december 2005;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 over de beleids- en beheerscyclus van de lokale en de provinciale besturen (BVR BBC);
- het ministerieel besluit van 26 juni 2018 tot vaststelling van de modellen en de nadere voorschriften van de beleidsrapporten, de rekeningenstelsels en de digitale rapportering van de beleids- en beheerscyclus van de lokale en de provinciale besturen (MB BBC).

Die regelgeving en de omzendbrief KB/ABB 2019/4 van 3 mei 2019 over de strategische meerjarenplannen 2020-2025 van de lokale en provinciale besturen volgens de beleids- en beheerscyclus kunnen worden geraadpleegd op de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB): <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/regelgeving-bbc>.

Deze omzendbrief wil een aantal bijzondere punten onder de aandacht brengen voor de opmaak van de aanpassing van de meerjarenplannen 2020-2025 waarbij de kredieten voor het boekjaar 2021 worden vastgesteld. Het eerste hoofdstuk beschrijft het perspectief en de context waarin de aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 wordt opgemaakt. Het tweede deel geeft toelichting over het financieel evenwicht. Hoofdstuk 3 beschrijft de samenstelling van het aangepaste meerjarenplan en de procedure voor de vaststelling ervan. Het vierde deel zoomt in op een aantal specifieke aandachtspunten, gekoppeld aan [de analyse van de initiële meerjarenplannen 2020-2025](#). De bijlage ten slotte gaat dieper in op de regelgeving over de inhoud van de verschillende onderdelen van de aanpassing van het meerjarenplan en de bijbehorende documentatie voor de raadsleden.

Inhoud

1	Perspectief en context van de aanpassing van de planning.....	1
1.1	Perspectief van de aanpassing van de planning	1
1.2	Omgevingsanalyse.....	2
2	Financieel evenwicht.....	3
3	Samenstelling en procedure.....	5
3.1	Samenstelling van de aanpassing van het meerjarenplan.....	5
3.2	Procedure voor de vaststelling van de aanpassing van het meerjarenplan.....	5
4	Specifieke aandachtspunten	6
4.1	Strategische nota.....	6
4.2	Duidelijke omschrijving van beleidsdoelstellingen, acties en actieplannen	7
4.3	Overzicht van de kredieten.....	7
4.4	Behoud van de investeringscapaciteit.....	8
4.5	Aanvullende informatie in de toelichting en de documentatie.....	8
4.6	Verwerking van het resultaat van de rekening 2019.....	10
4.7	Timing voor de aanpassing van het meerjarenplan.....	10
4.8	Publicatie en melding van het beleidsrapport.....	10
4.9	Digitale rapportering.....	11
4.10	Kwaliteit van de registraties.....	11
5	Ondersteuning door ABB.....	12
	Bijlage 1.....	13

1 PERSPECTIEF EN CONTEXT VAN DE AANPASSING VAN DE PLANNING

1.1 Perspectief van de aanpassing van de planning

De lokale en provinciale besturen die de beleids- en beheerscyclus toepassen, hebben in 2019 een meerjarenplan opgemaakt voor de periode van 2020 tot 2025. Dat meerjarenplan vormt de basis voor het beleid tot 2025. Het bevat de te bereiken resultaten of effecten en de acties en actieplannen die het bestuur daarvoor zal uitvoeren. Op financieel vlak bevat het de ramingen van de verwachte ontvangsten en uitgaven voor de periode van 2020 tot 2025 en de kredieten voor het boekjaar 2020.

Omdat het vroegere jaarlijkse budget geïntegreerd is in het meerjarenplan moet het meerjarenplan jaarlijks worden aangepast om de kredieten voor het volgende boekjaar vast te stellen. Dat betekent dat de besturen

in de komende maanden hun meerjarenplan zullen aanpassen om de ramingen uit hun initiële meerjarenplan te herzien en de **kredieten voor 2021 vast te stellen**. In dezelfde aanpassing kunnen ze ook nog de kredieten voor 2020 wijzigen.

De **coronacrisis** heeft de initiële meerjarenplanning fundamenteel doorkruist. Om de gevolgen van de coronacrisis mee te helpen opvangen, hebben de besturen de voorbije maanden heel wat acties ondernomen die ze in hun initieel meerjarenplan niet hadden ingeschreven. Veel van die acties zullen ook een vervolg krijgen in de komende jaren. Voor heel wat besturen zal dat leiden tot nieuwe of bijgestuurde (prioritaire) doelstellingen en acties of actieplannen en tot een verschuiving in de tijd van sommige bestaande plannen.

Uiteraard heeft de coronacrisis een belangrijke impact op de financiën van de lokale en de provinciale besturen. Enerzijds resulteren heel wat maatregelen in bijkomende uitgaven (bv. meeruitgaven voor onvoorziene uitgaven voor zorg en veiligheid van burgers en personeel, impulsen voor de lokale middenstand en horeca, de sport- en cultuurverenigingen, de ondersteuning van kwetsbare groepen) en terugvallende inkomsten (bv. terugvallende inkomsten uit belastingen en retributies, derving van inkomsten door schrapping van activiteiten). Anderzijds ontvangen de besturen belangrijke bijkomende subsidies van de federale en de Vlaamse overheid en kunnen bepaalde geplande uitgaven wegvallen (bv. voor de organisatie van geschrapte evenementen) of verschuiven ze in de tijd.

Omdat de regelgeving de limitatieve kredieten op een hoog niveau definieert (het totaal van de exploitatie-uitgaven en het totaal van de investeringsuitgaven) hebben de meeste lokale en provinciale besturen hun ramingen **intern kunnen herschikken** zonder dat ze al onmiddellijk hun meerjarenplan moesten aanpassen. Al die bijstellingen door interne verschuivingen, bijkomende of weggevallen uitgaven, bijkomende of verminderde ontvangsten, moeten tot uiting komen in de aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025.

Zo is de bespreking van het aangepaste meerjarenplan meteen ook een ideale gelegenheid om op een coherente manier naar de raad terug te koppelen over het geheel van de maatregelen die het bestuur genomen of gepland heeft en over de impact op het financieel evenwicht (zie ook punt 2). Het belang van een goed doordachte aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 neemt daardoor nog toe.

1.2 Omgevingsanalyse

In principe vertrekt een bestuur voor de opmaak van zijn aangepaste meerjarenplan vanuit de **geactualiseerde omgevingsanalyse**. Die geeft een beeld van de behoeften van de interne en externe belanghebbenden, van de sterktes en zwaktes van het bestuur en van de bedreigingen en de opportuniteiten waarop het kan inspelen. De acties en actieplannen die de besturen plannen en de beleidsdoelstellingen die ze vooropstellen, beogen in te spelen op de lokale uitdagingen. De coronacrisis zal ongetwijfeld leiden tot een aangepast beeld. Hoewel er momenteel geen zekerheid is over wat de toekomst precies zal brengen, is het aangewezen om in de geactualiseerde omgevingsanalyse een onderdeel op te nemen over de coronacrisis.

De meest actuele versie van de omgevingsanalyse is ook een van de verplichte onderdelen van de documentatie bij de aanpassing van het meerjarenplan. Voor meer informatie over de omgevingsanalyse verwijs ik naar de ondersteunende nota die ABB samen met Audit Vlaanderen, de VVSG en de VVP heeft opgemaakt over een aantal aspecten die lokale en provinciale besturen bij de uitvoering en actualisering van hun omgevingsanalyse kunnen gebruiken: een aantal methodes en benaderingen die ze kunnen hanteren, de informatie die verzameld en in kaart gebracht kan worden, mogelijke bronnen, enz. De nota over [de omgevingsanalyse](#) staat op de website Lokaal bestuur van ABB.

2 FINANCIËEL EVENWICHT

De organieke decreten bepalen dat de toezichhoudende overheid de aanpassing van het meerjarenplan vernietigt als het financieel evenwicht niet gevrijwaard blijft in de jaren waarop het meerjarenplan slaat. De aanpassing van het meerjarenplan moet dus financieel in evenwicht zijn. Dat is het geval als het aangepaste meerjarenplan voldoet aan de volgende voorwaarden (artikel 16 van het BVR BBC van 30 maart 2018):

1. het geraamde beschikbaar budgettair resultaat is in geen enkel jaar negatief;
2. de geraamde autofinancieringsmarge (AFM) voor 2025 is minstens gelijk aan nul.

De AFM is een basisnorm voor het structurele financiële evenwicht van de lokale en provinciale financiën. Het beschikbaar budgettair resultaat duidt aan of een bestuur jaarlijks voldoende middelen zal hebben om al de verplichtingen na te komen en de uitgaven te doen die het heeft ingeschreven in zijn planning.

Een bijkomende voorwaarde is dat de jaarrekening over het boekjaar 2019 in het aangepaste meerjarenplan moet zijn verwerkt om het financiële evenwicht te kunnen aantonen. Het is belangrijk dat de besturen de jaarrekening tijdig opmaken, zodat ze zicht hebben op het definitieve resultaat van de rekening 2019. Dat is immers een belangrijk uitgangspunt bij de opmaak van de verdere planning voor de komende jaren.

Uit de jaarrekeningen over het boekjaar 2019 blijkt dat de lokale en de provinciale besturen aan de vooravond van de coronacrisis een solide financiële uitgangspositie en een ruime budgettaire reserve hadden. De inbreng van het gecumuleerd budgettair resultaat zoals dat blijkt uit de jaarrekening over het boekjaar 2019 kan voor de meeste besturen een extra buffer zijn om uitgaven op te vangen die ze niet gepland hadden in het initiële meerjarenplan 2020-2025.

Daarnaast geven de analyses over de impact van de coronacrisis voor de lokale en de provinciale besturen aan dat de budgettaire gevolgen voorlopig niet van die orde zijn dat de meeste besturen ze niet zouden kunnen opvangen binnen de bestaande normering. Volgens de recentste inschatting van het Planbureau zal het reëel beschikbaar inkomen van de particulieren in 2020 relatief goed stand houden (-0,3 %), mede dankzij de overheidsmaatregelen, zoals de uitbreiding van het systeem van tijdelijke werkloosheid met een verhoogde uitkering voor werknemers en het overbruggingsrecht en de premies voor zelfstandigen. Die economische stabilisatoren beperken het verlies aan inkomen en aan werkgelegenheid en lijken de derving door de coronacrisis aan ontvangsten uit gemeentelijke aanvullende belastingen af te vlakken.

Door de combinatie van het remmend effect van de economische stabilisatoren op de schommelingen in de inkomstenbelastingen en het vertraagd effect op de doorstortingen aan de gemeenten zal 2021 wellicht een overgangsjaar worden. Ook voor 2022 en de daaropvolgende jaren lijken we op basis van de beschikbare gegevens te mogen uitgaan van relatief stabiele en robuuste ontvangsten uit de aanvullende personenbelasting, zonder te veel impact voor de lokale financiën.

Daarnaast kunnen we ervan uitgaan dat de ramingen voor 2020 in de initiële meerjarenplannen ook nog enige marge bevatten doordat de voor 2020 ingeschreven uitgaven voor exploitatie en investeringen niet volledig zullen kunnen worden uitgevoerd. Zo kan de inbreng van het resultaat van de jaarrekeningen over het boekjaar 2020 in 2021 voor heel wat besturen nog een positief effect voor de financiële planning opleveren.

In die context en dankzij de goede financiële uitgangspositie en de bijkomende financieringslijnen van de Vlaamse en de federale overheid moeten de lokale en de provinciale besturen in staat zijn om de budgettaire impact van de coronacrisis op korte en middellange termijn op te vangen zonder dat het financieel evenwicht in globaliteit in het gedrang komt. Daarom gaan we voor het financiële evenwicht in de aanpassingen van de meerjarenplannen voorlopig uit van het bestaande kader zoals opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 over de beleids- en beheerscyclus van de lokale en de provinciale besturen.

De budgettaire impact van de coronacrisis en de financiële weerbaarheid zullen echter verschillen van bestuur tot bestuur. Besturen die na de **interne herschikking** van hun financiële planning (schrappen van ontvangsten, opnemen van extra subsidies, verschuiven van exploitatie-uitgaven, inschrijven van extra exploitatie-uitgaven, beperken van marges op de ramingen, verschuiving in timing van geplande investeringen, enz.) vaststellen dat de planning niet langer financieel in evenwicht is, zullen in de eerste plaats moeten nagaan of het mogelijk is om bijkomende externe financiering in te schrijven om de investeringen op peil te houden en het financieel evenwicht in de planning te herstellen (zie ook punt 4.4).

Zolang de AFM voor 2025 daardoor niet negatief wordt, kunnen besturen op die manier eenmalige bijkomende uitgaven of gedeerde inkomsten (gedeeltelijk) compenseren door budgettaire reserves te benutten of bijkomende externe financiering aan te gaan. De norm bepaalt immers dat de AFM niet negatief mag zijn in 2025. Bij de uitoefening van het bestuurlijk toezicht zal niet worden opgetreden als de AFM in de tussenliggende periode (2021-2024) in één of meerdere jaren negatief zou uitvallen.

Daarnaast wil ik de besturen alle mogelijkheden bieden om in 2021 al vroeger dan gewoonlijk een aanpassing van het meerjarenplan door te voeren als dat nodig is. Artikel 16 van het BVR BBC bepaalt immers dat ik een bestuur een afwijking kan toestaan op de algemene regel dat het financieel evenwicht van een aanpassing van het meerjarenplan waarbij de kredieten voor het lopende boekjaar worden gewijzigd, alleen kan worden aangetoond als de jaarrekening van het boekjaar dat voorafgaat aan het lopende boekjaar, is vastgesteld door de raad en verwerkt in het meerjarenplan.

Ik zal die mogelijkheid die de regelgeving biedt, benutten en de besturen die mij in 2021 **gemotiveerd** een **individuele afwijking** vragen om hun kredieten van 2021 te wijzigen, vooraleer de jaarrekening over het boekjaar 2020 is vastgesteld, toestaan om dat te doen. Dat biedt de besturen de mogelijkheid om de ramingen in de aanpassing van het meerjarenplan voor de vaststelling van de kredieten voor 2021 scherper op te maken omdat ze hun meerjarenplanning sneller en gemakkelijker zullen kunnen bijsturen als dat nodig zou blijken. Dat biedt de besturen de mogelijkheid om op een gepaste manier in te spelen op de inherente onzekerheden bij de opmaak van de aanpassing van het meerjarenplan.

Uiteraard blijf ik de economische vooruitzichten monitoren, gelet op de onzekerheden die er momenteel nog op het vlak van economisch herstel zijn. Ik zal de verdere evolutie en de prognoses over de budgettaire impact van de coronacrisis op de financiën van de lokale besturen in het algemeen, en op hun fiscale ontvangsten uit de aanvullende belastingen in het bijzonder, nauwgezet opvolgen. Als de situatie dat vereist, zal ik verdere maatregelen voorstellen om de investeringscapaciteit van de lokale besturen maximaal te vrijwaren.

3 SAMENSTELLING EN PROCEDURE

3.1 Samenstelling van de aanpassing van het meerjarenplan

De aanpassing van het meerjarenplan bestaat uit de volgende onderdelen:

1. de eventuele wijzigingen van de strategische nota;
2. de aangepaste financiële nota, die bestaat uit:
  - a. het aangepaste financiële doelstellingenplan (schema M1);
  - b. de aangepaste staat van het financieel evenwicht (schema M2);
  - c. het aangepaste overzicht van de kredieten (schema M3);
3. de toelichting;
4. een motivering van de wijzigingen.

Bij het ontwerp van de aanpassing van het meerjarenplan hoort ook documentatie. Die omvat alle achtergrondinformatie die nuttig is om het aangepaste meerjarenplan te beoordelen, zonder dat ze essentieel is voor de beoordeling die de raadsleden moeten maken, aangezien de essentiële informatie in het beleidsrapport zelf opgenomen moet zijn. De documentatie geeft bijkomende duiding bij de geplande verrichtingen die zijn ingeschreven in het ontwerp van het aangepaste meerjarenplan dat aan de raadsleden wordt voorgelegd. Ze moet ertoe bijdragen dat beter tegemoetgekomen wordt aan de informatiebehoeften van de raadsleden.

De minimale inhoud van de aanpassing van het meerjarenplan en de bijbehorende documentatie is vastgelegd in het BVR BBC en het MB BBC. De bijlage bij deze omzendbrief bevat meer gedetailleerde informatie over de concrete inhoud van elk onderdeel van het aangepaste meerjarenplan en de bijbehorende documentatie.

3.2 Procedure voor de vaststelling van de aanpassing van het meerjarenplan

De administratie werkt samen met het uitvoerend orgaan het ontwerp van de aanpassing van het meerjarenplan uit. De algemeen directeur en de financieel directeur stellen het op in overleg met het managementteam.

Het ontwerp van het aangepaste meerjarenplan wordt minstens 14 dagen voor de vergadering waarop het wordt besproken, aan ieder lid van de raad bezorgd. Vanaf dat ogenblik moeten de raadsleden ook de bijbehorende documentatie ter beschikking krijgen. De wijze waarop die documentatie ter beschikking wordt gesteld, kunnen de besturen zelf regelen in hun huishoudelijk reglement. De regelgeving legt niet op dat die documentatie ook fysiek overhandigd wordt aan de raadsleden. Er moet alleen een regeling zijn die waarborgt dat de raadsleden de documentatie bij het aangepaste meerjarenplan vlot kunnen raadplegen.

De vaststelling van de aanpassing van het meerjarenplan behoort tot de voorbehouden bevoegdheden van de raad.

De gemeenten en de OCMW's hebben een geïntegreerd aangepast meerjarenplan, maar hebben hun eigen bevoegdheden voor de vaststelling ervan. Zowel de gemeenteraad als de raad voor maatschappelijk welzijn moet eerst zijn eigen deel van het aangepaste meerjarenplan vaststellen. Daarna kan de gemeenteraad het deel van het aangepaste meerjarenplan dat de raad voor maatschappelijk welzijn heeft vastgesteld, goedkeuren, waardoor de aanpassing definitief is vastgesteld.

De goedkeuring van de gemeenteraad is nodig omdat de gemeente de financiële gevolgen moet dragen van de keuzes die de raad voor maatschappelijk welzijn maakt. Die besluitvorming kan het best als volgt verlopen:

- de raad voor maatschappelijk welzijn stelt eerst zijn deel van het aangepaste meerjarenplan vast;
- de gemeenteraad stelt vervolgens zijn deel van het aangepaste meerjarenplan vast;
- de gemeenteraad keurt ten slotte het deel goed dat de raad voor maatschappelijk welzijn heeft vastgesteld.

Als de gemeenteraad het deel van het aangepaste meerjarenplan dat de raad voor maatschappelijk welzijn heeft vastgesteld, niet goedkeurt, vervalt de vaststelling van het deel door de raad voor maatschappelijk welzijn en moet de procedure herhaald worden.

In principe stemt elke raad telkens over het geheel van zijn deel van het aangepaste meerjarenplan. Als een raadslid dat eist, kan er over een of meer onderdelen afzonderlijk gestemd worden. Als dat ertoe leidt dat het ontwerp van de aanpassing van het meerjarenplan moet worden gewijzigd, kan de stemming over het geheel pas op de volgende raadsvergadering plaatsvinden. In dat geval vervalt de eventuele vaststelling van het deel van het aangepaste meerjarenplan door de andere raad als die vaststelling al eerder heeft plaatsgevonden. De vergadering waarin de aanpassing van het meerjarenplan besproken wordt, is openbaar.

De aanpassing van het meerjarenplan van de autonome gemeente- en provinciebedrijven moet, nadat ze is vastgesteld door de raad van bestuur, voor goedkeuring worden voorgelegd aan de raad van het moederbestuur. Om de definitieve cijfers voor de autonome bedrijven correct te kunnen opnemen in het aangepaste meerjarenplan van het moederbestuur, is het aangewezen dat de vaststelling en/of goedkeuring van het aangepaste meerjarenplan van het autonome bedrijf plaatsvindt vóór de vaststelling van de aanpassing van het meerjarenplan van de gemeente en het OCMW.

Bij de welzijnsverenigingen spreekt de algemene vergadering zich uit over de goedkeuring van de aanpassing van het meerjarenplan. Dat beleidsrapport hoeft dus niet meer goedgekeurd te worden door alle gemeenteraden van de deelnemende besturen.

4 SPECIFIEKE AANDACHTSPUNTEN

4.1 Strategische nota

Net zoals de strategische nota van het meerjarenplan 2020-2025 is het document met de wijzigingen van de strategische nota voor de raadsleden een essentieel onderdeel bij de aanpassing van het meerjarenplan. Het is belangrijk dat de besturen daar een goed leesbaar document van maken dat een duidelijk beeld geeft van de bijsturing van het toekomstig beleid. De Vlaamse regelgever heeft de beleidsformulering transparanter willen maken door in het strategische gedeelte de klemtoon te leggen op de prioritaire acties (en de daaruit volgende prioritaire beleidsdoelstellingen), met de geraamde ontvangsten en uitgaven per prioritaire actie.

Omdat het bijna ondenkbaar is dat de coronacrisis geen impact zou hebben op de beleidsplanning en de beschrijving daarvan in de strategische nota, ga ik ervan uit dat elk bestuur in zijn aanpassing van het meerjarenplan een document opneemt met de wijzigingen van de strategische nota. Een bestuur kan er ook voor kiezen om een integrale aangepaste strategische nota op te maken. Eventueel kan daarin op een bepaalde manier worden aangegeven welke elementen werden bijgestuurd. In elk geval is het niet de bedoeling om dat onderdeel te beperken tot enkele pagina's weinig zeggende tekst of tabellen.

4.2 Duidelijke omschrijving van beleidsdoelstellingen, acties en actieplannen

Een duidelijke omschrijving van de beleidsdoelstellingen en de acties of actieplannen en een transparante voorstelling van de uitgaven en ontvangsten die eraan gekoppeld zijn, is een belangrijke hoeksteen van de BBC. Het is in de eerste plaats een noodzakelijke voorwaarde om de beleidsrapporten leesbaar te maken voor de raadsleden. Ik vraag dan ook aan de besturen om daarmee rekening te houden bij de aanpassing van het meerjarenplan.

Bovendien gebruiken steeds meer administraties en andere belanghebbenden de BBC-data ook als eerste invalshoek voor specifieke onderzoeken of bevestigingen over het beleid en de financiën van de lokale besturen, ook zonder dat daarvoor specifieke externe rapporteringscodes bepaald zijn (bv. De Vlaamse milieumaatschappij in het kader van de saneringsbijdrage, het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in het kader van aanvragen van subsidies voor kinderdagverblijven, Agentschap Wegen en Verkeer, Departement Werk en Sociale Economie).

Als die gebruikers de informatie die ze nodig hebben, kunnen verzamelen op basis van de beleidsrapporten en de digitale rapportering erover, kan dat de lokale besturen heel wat bevestigingen vanuit andere overheden en instanties besparen. Dat zal echter alleen lukken als de doelstellingen en acties of actieplannen voldoende duidelijk en specifiek beschreven zijn.

4.3 Overzicht van de kredieten

Het vroegere jaarlijkse budget is geïntegreerd in het meerjarenplan. De ramingen die het bestuur voor het boekjaar 2021 in het meerjarenplan 2020-2025 inschrijft voor de exploitatie, de investeringen en de financiering, omvatten ook de kredieten voor dat jaar. Als dat nodig is, kunnen ze in dezelfde aanpassing van het meerjarenplan ook nog de kredieten voor het boekjaar 2020 wijzigen. In dat geval nemen ze in het aangepaste overzicht van de kredieten (schema M3) zowel de bedragen voor het boekjaar 2020 als voor 2021 op. Als de aanpassing van het meerjarenplan alleen betrekking heeft op de vaststelling van de kredieten voor 2021 bevat dat schema M3 alleen de bedragen voor boekjaar 2021. In ieder geval moet het voor de raadsleden helder zijn waarover ze beslissen. Het bestuur kan dat expliciteren door dat uitdrukkelijk te vermelden in of onder het schema M3.

Het meerjarenplan van de gemeente en het OCMW bevat afzonderlijke kredieten per rechtspersoon. De gemeente en het OCMW blijven immers twee afzonderlijke budgettaire entiteiten. De kredieten worden duidelijk toegewezen aan elke rechtspersoon afzonderlijk, ook al wordt het beleid van beide als één geheel voorgesteld.

De kredieten die limitatief zijn, zijn beperkt op het niveau van:

1. het totaal van de exploitatie-uitgaven;
2. het totaal van de investeringsuitgaven;
3. het totaal van de uitgaven voor toegestane leningen en betalingsuitstel;

4. het totaal van de ontvangsten voor de leningen en de leasings.

Heel wat besturen benutten nog onvoldoende de concrete mogelijkheden die deze versoepeling biedt. Het hoge niveau van de kredietbewaking maakt het mogelijk om af te stappen van de gewoonte bij sommige besturen om (ruime) marges te nemen op de onderliggende individuele ramingen.

Door de marges op de verwachte investeringsuitgaven en de financiering daarvan terug te dringen, wordt de druk op het financiële evenwicht in het aangepaste meerjarenplan verlicht. De BBC gaat immers uit van een realistische inschatting van de omvang en de timing van de uitgaven, die nauwer aansluit bij de werkelijke transacties. Omdat de autorisatie voor de kredieten op een hoger niveau ligt, kunnen de besturen de onderliggende ramingen dichter bij de realiteit laten aansluiten en kunnen ze die veel vlotter aanpassen dan vroeger als dat nodig is.

4.4 Behoud van de investeringscapaciteit

De lokale en de provinciale besturen hebben een belangrijk aandeel in de overheidsinvesteringen. We moeten erover waken dat de investeringscapaciteit van de lokale en provinciale besturen niet krimpt door de budgettaire gevolgen van de coronacrisis. De lokale investeringen hebben een blijvend, stimulerend effect op de dienstverlening en op onze economie, zodat het belangrijk is dat de lokale en de provinciale besturen de komende jaren kunnen blijven investeren in meer en betere infrastructuur voor de burgers. Ik roep de lokale en de provinciale besturen op om de geplande investeringen zeker niet terug te draaien en ze waar mogelijk te versnellen of te verhogen om zo ook de economische relance na de coronacrisis te ondersteunen.

Uiteraard is het mogelijk dat de besturen de timing van bepaalde investeringsprojecten moeten herbekijken en dat sommige investeringen vertraging in de uitvoering oplopen. Het is belangrijk om dat goed te evalueren bij de opmaak van de aanpassing van het meerjarenplan. Uit een vergelijkende analyse van de jaarrekeningen met de originele meerjarenplannen 2014-2019 is immers gebleken dat ook in de voorgaande bestuursperiode de klassieke investeringscyclus volop gespeeld heeft: grootse investeringsplannen voor het begin van de meerjarenplanning en minder voor het einde, maar een volledig omgekeerd beeld in de effectieve uitvoering van de projecten.

De lokale en provinciale investeringsinspanningen die in de volgende jaren in tal van domeinen noodzakelijk zijn (bv. voorzieningen voor een comfortabele verdichting van stedelijke kernen en dorpskernen, rioleringsinfrastructuur, fietspaden, mobiliteit, zorg), zullen binnen de beschikbare financiële middelen alleen gerealiseerd kunnen worden als ze op een doordachte manier in de aanpassing van het meerjarenplan worden opgenomen. Het is daarom van groot belang dat de besturen ze met een realistische timing inschrijven in het aangepaste meerjarenplan en er vervolgens voor zorgen dat ze de investeringsprojecten goed opvolgen en uitrollen.

Uiteraard zal ik de evolutie van de economische vooruitzichten en de lokale investeringen nauwgezet opvolgen en verder nagaan welke extra maatregelen mogelijk zijn om de investeringscapaciteit van de lokale besturen te optimaliseren.

4.5 Aanvullende informatie in de toelichting en de documentatie

De cijfers uit de aangepaste financiële nota zijn af te lezen uit de schema's, maar een correcte beleidsdiscussie is maar mogelijk als de raadsleden voldoende duidelijke commentaar krijgen over de basis waarop die cijfers tot stand zijn gekomen. De BBC-regelgeving vraagt dan ook dat de aangepaste toelichting beschrijft wat de belangrijkste 'grondslagen en assumpties' zijn die tot de cijfers hebben geleid en welke

risico's de gemeente loopt om bepaalde ontvangsten niet te kunnen innen, uitgaven niet te kunnen doen of meeruitgaven te moeten doen.

De coronacrisis zal een belangrijke budgettaire impact hebben op de **fiscale ontvangsten** van de gemeenten, zowel op de aanvullende belastingen als op de eigen gemeentelijke belastingen. Het is belangrijk dat de besturen bij deze aanpassing van het meerjarenplan meer gedetailleerd in kaart brengen in welke mate de nieuwe ramingen afwijken van de ramingen die het bestuur vorig jaar gehanteerd heeft bij de opmaak van het initiële meerjarenplan 2020-2025. Het bestuur kan die informatie opnemen in het overzicht van de jaarlijkse verwachte opbrengsten van elke geheven belastingsoort. Dat overzicht is een verplicht onderdeel van de documentatie bij de aanpassing van het meerjarenplan.

Voor de aanvullende belastingen kunnen de gemeenten de nieuwe ramingen inschrijven die ze in oktober zullen ontvangen van de FOD Financiën (aanvullende personenbelasting) en de Vlaamse Belastingdienst (opcentiemen op de onroerende voorheffing). Gemeenten die zelf een accuratere raming opmaken (bv. omdat zij de situatie ter plaatse kennen en daardoor sneller een zicht hebben op faillissementen of tijdelijke improductiviteit van (grote) bedrijven) zijn uiteraard niet verplicht om de raming van de federale of de Vlaamse overheid te volgen. De informatie over de voorwaarden en de procedure voor een proportionele vermindering van de onroerende voorheffing is beschikbaar op de website van de Vlaamse Belastingdienst: <https://www.vlaanderen.be/proportionele-vermindering-van-de-onroerende-voorheffing>. De besturen kunnen de duiding over de gehanteerde hypothesen voor de raming van de aanvullende belastingen opnemen in de beschrijving van de grondslagen en assumpties in de toelichting.

Besturen die voor de raming van de uitgaven van de responsabiliseringsbijdragen en de daarmee verbonden subsidie-ontvangsten geen gebruik maken van de ramingen van de Federale Pensioendienst, maar zich baseren op actuariële studies van verzekeringsinstellingen, kunnen de cijfers waarvan ze uitgaan en de afwijking ten opzichte van de raming van de FOD Pensioenen opnemen en duiden in het onderdeel over de grondslagen en assumpties.

Na een openbare consultatie besliste de VREG recent over de tariefmethodologie 2021-2024 en de aanpassing van de tariefstructuur voor elektriciteit vanaf 2022. Hoewel er op dit moment nog geen concrete cijfers beschikbaar zijn over een eventuele impact op gemeentelijke dividenden, doen gemeenten er goed aan om deze evolutie en de mogelijke gevolgen voor de gemeente voldoende te duiden in de toelichting over de financiële risico's. De VREG zal hierover verder rapporteren aan het Vlaams Parlement.

Verder wil de Vlaamse Regering de gemeenten de mogelijkheid bieden om een administratieve geldboete te bepalen voor beperkte snelheidsovertredingen die worden begaan op een plaats waar de snelheid beperkt is tot 30 of 50 km per uur. Het uitgangspunt van die maatregel is om de lokale besturen een tool te geven om zelf in handhaving te voorzien op wegen waar de snelheidslimiet 30 of 50 km per uur bedraagt. Door beperkte snelheidsovertredingen te bestraffen met een gemeentelijke administratieve sanctie (GAS) zullen lokale besturen geneigd zijn om zelf te investeren in automatische camera's en zelf voor handhaving te zorgen. Die mogelijkheid is vervat in de beslissing van de Vlaamse Regering van 19 juni 2020 over het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen over het gemeenschappelijk vervoer, het algemeen mobiliteitsbeleid, de weginfrastructuur en het wegenbeleid, en de waterinfrastructuur en het waterbeleid (artikel 6). Dat 'verzameldecreet' wordt dit najaar voor stemming voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Vervolgens moet de effectieve inwerkingtreding nog bepaald worden in een uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering.

Daarnaast bevat de documentatie bij de aanpassing van het meerjarenplan onder meer ook een overzicht van de **verbonden entiteiten** waarvoor het bestuur moet tussenkomen in de werking (bv. politie- en hulpverleningszones, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, welzijnsverenigingen, autonome

gemeente- en provinciebedrijven). Om die informatie toegankelijk te maken voor de raadsleden is het aangewezen om in dat overzicht ook meteen de bedragen voor de geraamde tussenkomst te vermelden.

De staat van het financieel evenwicht van de gemeente en haar OCMW moet ook de informatie bevatten over de indicatoren voor het financieel evenwicht van de autonome gemeentebedrijven van de gemeente. Hetzelfde geldt voor de provincies en hun autonome provinciebedrijven.

De besturen moeten voldoende zorg besteden aan de opmaak van al die ondersteunende informatie. Ze is immers van essentieel belang om de eigenlijke inhoud van de aanpassing van het meerjarenplan te kunnen doorgronden.

De bijlage bij deze omzendbrief bevat een volledig overzicht van de minimale onderdelen van de toelichting van en de documentatie bij het aangepaste meerjarenplan.

4.6 Verwerking van het resultaat van de rekening 2019

Bij de opmaak van de aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 integreren de besturen het resultaat van de jaarrekening over het boekjaar 2019 door het in de aangepaste staat van het financieel evenwicht (schema M2) in te schrijven onder het gecumuleerd budgettair resultaat van het vorige boekjaar. Opgeteld bij het geraamde budgettair resultaat voor het boekjaar 2020 leidt dat tot het geraamde gecumuleerd budgettair resultaat voor boekjaar 2020.

Besturen kunnen geen gebruik maken van algemene prognoses op basis van de afwijkingen die de voorbije jaren zijn opgetekend tussen de planningsdocumenten en de jaarrekening. Ze kunnen de analyse van die afwijkingen wel gebruiken om hun ramingen accurater te maken.

4.7 Timing voor de aanpassing van het meerjarenplan

Als een bestuur in 2020 geen aanpassing van het meerjarenplan doet, waarbij de kredieten voor het boekjaar 2021 worden vastgesteld, of de digitale rapportering erover niet tijdig bezorgt, beschikt het op 1 januari 2021 niet over uitvoerbare kredieten. Het kan dan alleen nieuwe verbintenissen aangaan of bestaande verbintenissen wijzigen als ze voorafgaandelijk zijn goedgekeurd door de raad. Bovendien kan het bestuur dan alleen verbintenissen aangaan of wijzigen als ze behoren tot de exploitatie en verband houden met de courante werking en de bestaande dienstverlening.

Elk bestuur doet er dus best aan om nog dit jaar een aanpassing van het meerjarenplan vast te stellen. Zolang er geen uitvoerbare kredieten zijn, kan een bestuur immers alleen uitgaven doen voor bestaande verbintenissen die het is aangegaan vóór 2021 en voor nieuwe verbintenissen die zijn goedgekeurd door de raad en die behoren tot de exploitatie, de courante werking en de bestaande dienstverlening.

4.8 Publicatie en melding van het beleidsrapport

Binnen 10 dagen na de vaststelling van de aanpassing van het meerjarenplan moet het bestuur dat beleidsrapport publiceren op de webtoepassing van de gemeente, met vermelding van de publicatiedatum. Bij die publicatie moet het bestuur rekening houden met de geldende [open standaarden en technische specificaties](#), zodat de informatie gemakkelijk online verzameld kan worden.

Op de dag van publicatie moet het bestuur de bekendmaking ook melden aan ABB. Die melding gebeurt via de module van het Loket voor Lokale Besturen, hetzij manueel, hetzij via een (semi)-automatische melding vanuit de lokale toepassing voor de notulen. Die melding bepaalt de start en het einde van de toezichtstermijn, zodat het bestuur er alle belang bij heeft om de bekendmaking en de melding zo snel mogelijk te doen.

4.9 Digitale rapportering

Onmiddellijk na de definitieve vaststelling van de aanpassing van het meerjarenplan moet het bestuur de digitale rapportering met de gegevens over het aangepaste meerjarenplan via de geijkte weg aan ABB bezorgen, namelijk via de module BBC-DR van het Loket voor Lokale Besturen, of rechtstreeks vanuit de lokale toepassing. Het beleidsrapport is onmiddellijk uitvoerbaar zodra de raad het heeft vastgesteld en het bestuur de digitale rapportering erover aan ABB heeft bezorgd.

De gemeente levert een digitale rapportering aan die zowel de transacties van de gemeente als die van het OCMW bevat. Het ingediende xml-bestand moet als status 'herziening', als oormerk 'beginkrediet', als kredietjaar '2021' en als eindjaar '2025' bevatten. Die parameters gelden zowel voor een aanlevering over een aanpassing van het meerjarenplan om de kredieten voor 2021 vast te stellen, als voor een aanlevering waarbij de kredieten voor 2021 worden vastgesteld en de kredieten voor 2020 worden gewijzigd.

De aanpassing van het meerjarenplan die de raadsleden vaststellen en de digitale rapportering over de gegevens die erin zijn opgenomen, komen uit hetzelfde boekhoudsysteem. Beide rapporteringen moeten perfect op elkaar aansluiten. Als er een verschil tussen bestaat, is minstens een van beide rapporteringen niet correct. Daarbij kan niet duidelijk bepaald worden welke rapportering de realiteit correct weergeeft.

Die overeenstemming is er uiteraard alleen als beide rapporteringen aangemaakt worden op basis van dezelfde gegevens. Daarom moeten de besturen er nauwlettend op toezien dat er geen andere (bijkomende) registraties meegenomen worden in een van beide rapporteringen. Als er toch verschillen worden vastgesteld tussen beide rapporteringen, kan de toestand van de financiën van het bestuur niet correct worden beoordeeld, wat in principe aanleiding geeft tot een toezichtmaatregel.

Daarom zal elk bestuur zowel bij de aanlevering als bij de verwerking van de digitale rapportering over de aanpassing van het meerjarenplan een bevestigingsmail krijgen van bbcdr@vlaanderen.be. Die bevestiging bevat een verwijzing naar de onlineapplicatie op de website van ABB waarmee elk bestuur zelf de belangrijkste schema's van de beleidsrapporten opnieuw kan samenstellen op basis van de aangeleverde digitale rapportering (zie: <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/bbc/schemas>). Zo kan, naast de toezichthoudende overheid, elk bestuur bij de aanlevering zelf op een eenvoudige manier nagaan of er overeenstemming is tussen de digitale rapportering en het vastgestelde meerjarenplan. Die werkwijze vervangt de vroegere feedbackrapporten die een inhoudelijk cijferoverzicht gaven.

4.10 Kwaliteit van de registraties

Voor de betrouwbaarheid en bruikbaarheid van de gegevens die in de aangepaste meerjarenplannen zijn opgenomen, is het van belang dat alle registraties nauwgezet en kwaliteitsvol uitgevoerd worden. Ik vraag de besturen in het bijzonder om oog te hebben voor het gebruik van de juiste algemene rekeningen, beleidsvelden en economischesectorcodes bij de registratie van de ontvangen werkingssubsidies, de fiscale ontvangsten en de toegestane werkings- en investeringssubsidies..

ABB stelt de gegevens van de digitale rapportering over de aanpassingen van de meerjarenplannen in het kader van de open data publiek ter beschikking van alle potentiële gebruikers van informatie over de lokale en provinciale besturen. Op basis van die gegevens en op basis van specifieke analysetools kunnen allerhande analyses en vergelijkingen worden gemaakt. De kwaliteit van al die analyses is uiteraard recht evenredig met de kwaliteit van de basisgegevens waarop ze steunen.

5 ONDERSTEUNING DOOR ABB

Voor verdere toelichting over de procedure van de opmaak en de inhoud van de aanpassing van het meerjarenplan verwijs ik naar de website Lokaal Bestuur van ABB, waar de regelgeving, bijkomend ondersteunend materiaal over BBC (bv. boekhoudfiches en veelgestelde vragen en antwoorden) en aanvullende en geactualiseerde informatie bij deze omzendbrief kunnen worden geraadpleegd: <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/bbc-strategisch-en-financieel-beleid>. Ook alle gedetailleerde informatie over de verschillende financieringsfondsen (bv. de subsidiebedragen, een overzicht van de specifieke coronasubsidies, de regelgeving, veelgestelde vragen en antwoorden) is op de website Lokaal bestuur van ABB beschikbaar: <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/financiering>.

Specifieke vragen kunt u stellen aan de centrale helpdesk: bbcgp@vlaanderen.be.

Als u een vraag over de algemene financieringsfondsen hebt, kunt u mailen naar fondsen@vlaanderen.be.

Deze omzendbrief kan worden geraadpleegd op <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/regelgeving-bbc>.

Bart SOMERS

Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

BIJLAGE 1**BIJ OMZENDBRIEF KB/ABB 2020/3 OVER DE AANPASSINGEN VAN DE MEERJARENPLANNEN 2020-2025 VAN DE LOKALE EN DE PROVINCIALE BESTUREN VOLGENS DE BELEIDS- EN BEHEERSCYCLUS**

Deze bijlage geeft een bondig overzicht van de regelgeving die betrekking heeft op de aanpassing van het meerjarenplan. Ze beschrijft de minimale inhoud van de verschillende onderdelen van het aangepaste meerjarenplan en de bijbehorende documentatie en sluit af met een schematisch overzicht van de elementen die deel uitmaken van de aanpassing van het meerjarenplan en de documentatie.

Minstens een keer per jaar wordt het meerjarenplan aangepast, waarbij in elk geval de kredieten voor het volgende boekjaar worden vastgesteld. Als dat nodig is, kunnen daarbij ook de kredieten voor het lopende boekjaar worden aangepast. Daarnaast kan het meerjarenplan, als dat nodig is, ook worden aangepast om alleen de kredieten voor het lopende boekjaar aan te passen.

Bij elke aanpassing van het meerjarenplan wordt het resultaat van de intussen vastgestelde jaarrekeningen verwerkt. Het aangepaste meerjarenplan bestrijkt dezelfde periode als het initiële meerjarenplan.

De aanpassing van het meerjarenplan omvat minstens een aangepaste financiële nota, een toelichting en de wijzigingen van de strategische nota. De achtergrondinformatie, die de raadsleden meer duiding geeft bij de geplande verrichtingen, wordt opgenomen in de bijbehorende documentatie.

De aangepaste financiële nota

De aangepaste financiële nota bestaat uit de volgende onderdelen:

- 1) het financiële doelstellingenplan (schema M1);
- 2) de staat van het financieel evenwicht (schema M2);
- 3) het overzicht van de kredieten (schema M3).

Het aangepaste financiële doelstellingenplan geeft de samenvatting weer van de geraamde ontvangsten en uitgaven voor de periode van 2020 tot 2025 volgens de invalshoek van de beleidsdoelstellingen. Het bevat per jaar dat in het aangepaste meerjarenplan is opgenomen, de volgende elementen:

- 1) de verwachte ontvangsten en uitgaven per beleidsdoelstelling waar de prioritaire acties of actieplannen aan gekoppeld zijn;
- 2) de verwachte ontvangsten en uitgaven van de beleidsdoelstellingen waar geen prioritaire acties of actieplannen aan gekoppeld zijn;
- 3) de verwachte ontvangsten en uitgaven waar geen beleidsdoelstellingen voor zijn geformuleerd.

De aangepaste staat van het financieel evenwicht bevat per jaar de raming van het beschikbaar budgettaire resultaat, de autofinancieringsmarge en de gecorrigeerde autofinancieringsmarge voor de periode van 2020 tot en met 2025. De staat van het financieel evenwicht van de gemeente en het OCMW bevat een overzicht van het geconsolideerde financieel evenwicht waarin de bovenvermelde elementen ook zijn opgenomen voor de autonome gemeentebedrijven en de districten, samen met het totaal. Besturen met een welzijnsvereniging waarin zij het enige lid zijn, kunnen ook de indicatoren voor die welzijnsvereniging opnemen. De provincies nemen in de staat van het financiële evenwicht dezelfde gegevens op voor de autonome provinciebedrijven.

Het aangepaste overzicht van de kredieten bevat de vastgestelde kredieten voor 2021. Als de kredieten voor 2020 nog gewijzigd worden, bevat dit schema ook de aangepaste bedragen voor het boekjaar 2020. Het schema van de gemeente en het OCMW bevat de kredieten voor elk van beide afzonderlijk. De uitgavenkredieten zijn limitatief op het niveau van het totaal van de exploitatie en het totaal van de investeringen. Voor de financiering zijn de ontvangstenkredieten limitatief op het niveau van de rubriek voor de leningen en de leasings en zijn de uitgavenkredieten limitatief op het niveau van de rubrieken voor de toegestane leningen en het toegestane betalingsuitlet.

De bovenvermelde beperking van de kredieten is niet van toepassing op de autonome gemeente- en provinciebedrijven die eigen regels hebben vastgesteld over de kredietbewaking. Ze geldt ook niet voor de welzijnsverenigingen. Die zijn verplicht om daar eigen beheersregels voor op te stellen.

De aangepaste toelichting

De aangepaste toelichting bevat alle informatie over de verrichtingen in de aanpassing van het meerjarenplan die relevant is voor de raadsleden om met kennis van zaken een beslissing te kunnen nemen. Ze bevat minstens de volgende informatie:

- 1) voor elk jaar van het aangepaste meerjarenplan, het overzicht van de geraamde ontvangsten en uitgaven volgens de functionele indeling die is opgenomen in schema T1;
- 2) voor elk jaar van het aangepaste meerjarenplan, het overzicht van de geraamde ontvangsten en uitgaven volgens de economische indeling die is opgenomen in schema T2;
- 3) de investeringsprojecten voor de investeringen die deel uitmaken van een prioritaire actie of een prioritaire actieplan (schema T3);
- 4) het overzicht van de financiële schulden (schema T4);
- 5) het overzicht van de financiële risico's;
- 6) een beschrijving van de grondslagen en assumpties die het bestuur gehanteerd heeft voor de aanpassing van het meerjarenplan en de ramingen die het heeft opgenomen;
- 7) een verwijzing naar de plaats waar de bijkomende documentatie beschikbaar is.

Het overzicht van ontvangsten en uitgaven naar functionele aard geeft een samenvatting van de ramingen van de ontvangsten en uitgaven, ingedeeld volgens de beleidsdomeinen die de raad heeft vastgesteld en het verplichte beleidsdomein algemene financiering. Het bevat voor elk beleidsdomein per jaar van het meerjarenplan de verwachte ontvangsten en uitgaven, en het saldo tussen beide, voor de exploitatie, de investeringen en de financiering.

Het overzicht van de ontvangsten en uitgaven naar economische aard bevat meer gedetailleerde informatie over de samenstellende componenten van het geraamde budgettaire resultaat per jaar van het aangepaste meerjarenplan. Het is ingedeeld volgens de klassieke soorten van ontvangsten en uitgaven voor de exploitatie, de investeringen en de financiering. De ontvangen en toegestane subsidies en de toegestane leningen worden bovendien verder uitgesplitst volgens het type van de betrokken tegenpartij.

De investeringsprojecten in de toelichting moeten de raadsleden een totaalbeeld geven van de geplande en uitgevoerde investeringsuitgaven en -ontvangsten voor de prioritaire acties of actieplannen. De periode van een investeringsproject hoeft niet beperkt te blijven tot die van het aangepaste meerjarenplan. Een project kan ook investeringen bevatten die zijn gedaan of gepland buiten de periode van het aangepaste meerjarenplan. De regelgeving koppelt geen kredietbewaking aan de investeringsprojecten.

Minstens per prioritaire actie of per prioritair actieplan, naargelang het rapporteringsniveau dat het bestuur gekozen heeft, moet een afzonderlijk investeringsproject worden opgemaakt. Als een bestuur oordeelt dat dat de informatiewaarde voor de raadsleden ten goede komt, kan het ervoor kiezen om een aantal prioritaire acties of actieplannen te bundelen in één investeringsproject in een bijkomende rapportering, boven op het minimum dat de regelgeving voorschrijft om de minimale informatiebehoefte van de raadsleden af te dekken. Dat bestuur zal in de toelichting voor de raadsleden een investeringsproject per prioritaire actie (of actieplan) opnemen, en een schema waarin de gebundelde acties of actieplannen opgenomen zijn. Voor de investeringen die niet gekoppeld zijn aan prioritaire acties of actieplannen, kiest het bestuur zelf of en hoe gedetailleerd het die vertaalt naar investeringsprojecten.

Het schema over de financiële schulden moet de raadsleden inzicht verschaffen in de evolutie van de financiële schulden in de periode van 2020 tot 2025. Het bevat de schulden op korte termijn (algemene rekeningen van rubriek 43), de schulden op lange termijn (algemene rekeningen van rubriek 171 tot 174) en de schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen (algemene rekeningen van rubriek 421 tot 424).

Het overzicht van de financiële risico's bevat een omschrijving van de financiële risico's die het bestuur loopt en van de middelen en mogelijkheden waarover het beschikt om zich tegen die risico's in te dekken.

Om de inhoud van het aangepaste meerjarenplan goed te kunnen beoordelen, is het nodig dat de raadsleden voldoende informatie krijgen over de belangrijkste uitgangspunten en hypothesen die het bestuur gebruikt heeft bij de opmaak van de ramingen die erin zijn opgenomen. Voor die grondslagen en assumpties bestaat er geen exhaustieve lijst, maar het kan bijvoorbeeld gaan om de gebruikte indexeringen voor de lonen, het aantal dossiers waarvan het OCMW is uitgegaan voor de raming van de uitgaven voor individuele hulpverlening, de gehanteerde parameters voor de berekening van de rentelasten, de basis voor de berekening van belangrijke werkingssubsidies en tussenkomsten voor verbonden entiteiten, de parameters voor de raming van de belangrijkste belastingontvangsten enzovoort.

Het bestuur moet in de aangepaste toelichting ook vermelden waar de raadsleden de bijkomende documentatie bij het ontwerp van de aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 kunnen raadplegen. In die documentatie neemt het bestuur minstens de volgende achtergrondinformatie voor de raadsleden op:

- 1) de meest actuele versie van de omgevingsanalyse;
- 2) het overzicht van alle beleidsdoelstellingen die in het aangepaste meerjarenplan zijn opgenomen, met de bijbehorende actieplannen en acties, telkens met de bijbehorende ramingen van de ontvangsten en uitgaven;
- 3) een overzicht van de toegestane werkings- en investeringssubsidies (per jaar);
- 4) het overzicht van de beleidsdomeinen en de beleidsvelden die er deel van uitmaken;
- 5) een overzicht van alle entiteiten waarvoor het bestuur de wettelijke, statutaire of feitelijke verplichting heeft om rechtstreeks of onrechtstreeks tussen te komen in verliezen of tekorten (bijvoorbeeld extern verzelfstandigde agentschappen, verenigingen of vennootschappen voor maatschappelijk welzijn, politie- of hulpverleningszones, besturen voor de eredienst);
- 6) een overzicht van de personeelsinzet waarvan het bestuur is uitgegaan voor de ramingen van de personeelsuitgaven die in het aangepaste meerjarenplan zijn ingeschreven;
- 7) een overzicht van de jaarlijkse opbrengst per soort van belasting die het bestuur heft.

De wijzigingen van de strategische nota

De strategische nota moet worden aangepast als er sprake is van een bijsturing van het prioritaire beleid of de financiële gevolgen ervan. Elke aanpassing van het meerjarenplan moet een motivering van de wijzigingen bevatten. Dat is belangrijk voor de leesbaarheid van de aanpassing van het meerjarenplan.

Schematisch overzicht: de onderdelen van de aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025

AANPASSING VAN HET MEERJARENPLAN 2020-2025**1. WIJZIGINGEN VAN DE STRATEGISCHE NOTA (in voorkomend geval)****2. AANGEPASTE FINANCIËLE NOTA**

Aangepast financieel doelstellingenplan (M1)
 Aangepaste staat financieel evenwicht (M2)
 Aangepast overzicht kredieten (M3)

3. AANGEPASTE TOELICHTING

Aangepast overzicht ontvangsten en uitgaven - functioneel (T1)
 Aangepast overzicht ontvangsten en uitgaven - economisch (T2)
 Investeringsprojecten - per prioritaire actie/actieplan (T3)
 Evolutie financiële schulden (T4)
 Financiële risico's
 Beschrijving grondslagen en assumpties
 Verwijzing naar plaats waar documentatie beschikbaar is
Alle andere relevante informatie

4. MOTIVERING VAN DE WIJZIGINGEN**DOCUMENTATIE BIJ DE AANPASSING VAN HET MEERJARENPLAN 2020-2025**

Meest actuele versie van de omgevingsanalyse
 Totaaloverzicht beleidsdoelstellingen, actieplannen en acties (+ ramingen)
 Toegestane werkings- en investeringssubsidies
 Samenstelling beleidsdomeinen
 Overzicht verbonden entiteiten
 Personeelsinzet
 Overzicht jaarlijkse opbrengst per belastingssoort
Alle andere relevante informatie